UPM
Knihovna
Uměleckoprůmyslového
muzea v Praze
B
3354

Pamětní list

který dne 3. prosince 1898

vložen byl do

ZÁVĚREČNÍHO KAMENE

nové budovy

UMĚLECKO-PRŮMYSLOVÉHO MUSEA

obchodní a živnostenské komory

V PRAZE

PAMĚTNÍ LIST,

KTERÝ

DNE 3. PROSINCE 1898

VLOŽEN BYL DO

ZÁVĚREČNÍHO KAMENE

NOVÉ BUDOVY

UMĚLECKO-PRŮMYSLOVÉHO MUSEA

OBCHODNÍ A ŽIVNOSTENSKÉ KOMORY

V PRAZE.

DENKSCHRIFT,

WELCHE

AM 3. DECEMBER 1898

IN DEN

SCHLUSSTEIN

DES NEUEN GEBÄUDES

DES

KUNSTGEWERBLICHEN MUSEUMS

DER HANDELS- UND GEWERBEKAMMER IN PRAG

EINGELEGT WURDE.

den padesátiletého panovničího jubilea Jeho Veličenstva císaře a krále Františka Josefa I. oslaven památný moment tento v nové budově, obchodní a živnostenskou komorou pražskou pro její Umělecko-průmyslové museum zbudované, kteréž tímto dostalo se prvého posvěcení. Cíl dlouholetých snah, zříditi uměleckému průmyslu samostatný důstojný stánek, jest dosažen a ve významném tom okamžiku nelze jinak, než ohlédnouti se zpět po dráze, kterouž bylo raziti, než dospělo se ku kýženému výsledku.

Myšlenkou zaříditi Umělecko-průmyslové museum za tím účelem, aby se umělecké živnosti povzbudily opatřením prostředků, kterých umění a vědy poskytují, aby se krasochuť v průmyslu šlechtila — myšlenkou tou zanášela se obchodní a živnostenská komora pražská již od roku 1865 a záhy hleděla, aby ústav tento opatřením nutných prostředků a místností byl umožněn.

Vyplnění jedné z hlavních podmínek existence ústavu zajištěno bylo, když Spořitelna Česká se byla usnesla na památku svého padesátiletého trvání, jež rokem 1875 se dovršilo, založiti dům umělců, v němž vedle umění výtvarného a hudebního se mělo též uměleckému průmyslu dostati útulku. Na počest nyní již zvěčnělého korunního prince Rudolfa obdržel dům tento jméno »Rudolfinum«.

Když stavba Rudolfina blížila se svému dokončení, upraven právní poměr mezi Českou Spořitelnou a komorou, týkající se místností museu vyhrazených; smlouva o tom podepsána 18. června 1884 jménem komory tehdejším presidentem panem Richardem rytířem Dotzaurem, načež místnosti převzaty nově zvoleným presidentem komory panem Bohumilem Bondym dne 16. září 1884.

Komorou zahájeny neprodleně kroky k aktivování musea, pro něž opatřeno nejnutnější zařízení, a činnost jeho zahájena nejprve uspořádáním odborné výstavy v Rudolfinu.

m Tage des fünfzigjährigen Regierungs-Jubiläums Seiner Majestät des Kaisers und Königs Franz Joseph I. wurde dieser denkwürdige Moment in dem neuen von der Handels- und Gewerbekammer in Prag für ihr kunstgewerbliches Museum erbauten Gebäude festlich begangen, wodurch der Bau seine erste Weihe erhalten hat. Das lange Jahre hindurch angestrebte Ziel, dem Kunstgewerbe ein selbständiges und würdiges Heim zu schaffen, ist erreicht und in diesem bedeutungsvollen Momente erscheint ein Rückblick auf die Bahn, die zurückgelegt werden musste, um zu diesem ersehnten Zwecke zu gelangen, wohl wünschenswerth.

Der Gedanke, ein kunstgewerbliches Museum zu dem Zwecke zu errichten, um das Kunstgewerbe durch Beschaffung von Mitteln zu fördern, welche durch Kunst und Wissenschaften geboten werden, und um den Geschmack im Gewerbe zu veredeln — dieser Gedanke beschäftigte die Handels- und Gewerbekammer in Prag bereits seit dem Jahre 1865, und von Anfang an war dieselbe besorgt, das Zustandekommen eines solchen Institutes durch Beschaffung der nothwendigen Mittel und Räumlichkeiten zu ermöglichen.

Die Erfüllung einer der Hauptbedingungen der Existenz eines solchen Institutes wurde gesichert, als die Böhmische Sparcassa den Beschluss fasste, zum Andenken an das im Jahre 1875 vollendete fünfzigste Jahr ihres Bestehens ein Künstlerhaus zu gründen, in welchem neben der bildenden und der Tonkunst auch dem Kunstgewerbe Obdach gewährt werden sollte. Zu Ehren des nun verewigten Kronprinzen Rudolph wurde dieses Haus Rudolphinum benannt.

Als das Rudolphinum seiner Vollendung nahte, wurde das Rechtsverhältnis der Böhmischen Sparcassa zur Handelskammer in Bezug auf die dem Museum zugewiesenen Localitäten geregelt; der diesbezügliche Vertrag wurde am 18. Juni 1884 namens der Kammer durch den damaligen Präsidenten Herrn Richard Ritter von Dotzauer gefertigt und am 16. September 1884 übernahm der inzwischen neugewählte Handelskammerpräsident Herr Gottlieb Bondy die zugewiesenen Räumlichkeiten.

Unverzüglich leitete die Handelskammer die Schritte zur Activirung des Museums ein: es wurde die nothwendigste Einrichtung beschafft, und die Thätigkeit des Museums durch Veranstaltung einer Fach-Ausstellung im Rudolphinum inaugurirt.

KNIHOVNA MUSEUM V PRAZE

Slavnostní otevření Rudolfina a tím i Umělecko-průmyslového musea konalo se dne 7. února 1885. Na základě stanov ministerským výnosem ze dne 20. ledna 1885 schválených ustaveno pro správu musea zvláštní kuratorium, jež 14. dubna 1885 konalo svou první řádnou schůzi; aktivování musea, jmenovitě založení sbírek a knihovny svěřeno zvláštnímu výboru exekutivnímu, v němž zasedali pánové: Vojtěch rytíř Lanna, Ant. Řivnáč, vládní rada prof. J. Schulz a Zdeněk hrabě Thun. Jakožto odborný a administrativní správce dosazen pan Dr. K. Chytil; referentem komory v záležitostech musejních byl pan Dr. J. Fořt. Po ukončení přípravných prací považoval výbor exekutivní v červenci roku 1886 činnost svou za skončenu, načež zvolen k dalšímu vedení záležitostí musejních zvláštní výbor správní a výbor zakupovací.

Stálé sbírky musejní otevřeny dne 12. května 1886; knihovna učiněna veřejně přístupnou dnem 4. října 1887; první veřejná přednáška museem pořádaná konala se dne 6. března 1887.

Aktivování Umělecko-průmyslového musea stalo se v době nanejvýše vhodné, v době, kdy uměleckému průmyslu, jakožto důležitému faktoru národohospodářskému a kulturnímu věnován zvýšený zřetel, kdy vedle škol odborných hlavně museím připadl krásný úkol přispívati ku povznesení krasochuti a technické zručnosti, šířiti odborné vědomosti, působiti na výrobu i na nejširší vrstvy obecenstva. Téměř současně, kdy Umělecko-průmyslové museum komorou založené vstoupilo z přípravného stadia v život, zřízeny z prostředků státních četné školy odborné v Čechách a na prvním místě Umělecko-průmyslová škola v Praze.

Podporován faktory rozhodujícími, provázen přízní jednotlivců i celé veřejnosti, dospěl mladý ústav záhy k takovému stupni vývoje, že místnosti munificencí Spořitelny České mu poskytnuté stávaly se malými, těsnými; jak vítané byly pro počátek, tak přece v brzku vzniklo přesvědčení, že by ústav musil nezbytně zakrněti, kdyby se mu nedostalo

Die feierliche Eröffnung des Rudolphinums und zugleich auch des kunstgewerblichen Museums fand am 7. Februar 1885 statt. Auf Grund der durch den Ministerial-Erlass vom 20. Jänner 1885 genehmigten Statuten constituirte sich ein besonderes Curatorium zur Verwaltung des Museums und hielt am 14. April 1885 seine erste ordentliche Sitzung ab; die Activirung des Museums, namentlich die Begründung der Sammlungen und der Bibliothek wurde einem besonderen Executiv-Comité, bestehend aus den Herren: Adalbert Ritter von Lanna, Anton Řivnáč, Reg.-Rath Prof. J. Schulz und Zdenko Grafen Thun, anvertraut. Zum Fach- und administrativen Leiter des Museums wurde Herr Dr. Karl Chytil bestellt; Kammerreferent in Musealangelegenheiten war Herr Dr. Jos. Fořt. Nach Beendigung der Vorbereitungsarbeiten im Juli 1886 betrachtete das Executiv-Comité seine Aufgabe für erfüllt und zur weiteren Leitung der Musealangelegenheiten wurden ein besonderes Verwaltungscomité und ein Ankaufscomité gewählt.

Die ständigen Museal-Sammlungen wurden am 12. Mai 1886, die Bibliothek am 4. October 1887 für den öffentlichen Besuch eröffnet; der erste öffentliche Vortrag wurde im Museum am 6. März 1887 veranstaltet.

Die Activirung des kunstgewerblichen Museums fiel in eine äusserst günstige Zeit, in eine Zeit, wo man dem Kunstgewerbe als einem wichtigen volkswirthschaftlichen und culturellen Factor ein erhöhtes Interesse entgegenbrachte und wo neben den Fachschulen besonders den Museen die edle Aufgabe zugetheilt wurde, zu der Hebung des Geschmackes und der technischen Fertigkeit beizutragen und durch Verbreitung von Fachkenntnissen auf die Production und die weitesten Schichten der Bevölkerung einzuwirken. Fast zur selben Zeit, als das von der Handelskammer begründete kunstgewerbliche Museum aus dem Vorbereitungsstadium in's Leben getreten war, wurden aus Staatsmitteln zahlreiche Fachschulen in Böhmen und an erster Stelle die Kunstgewerbeschule in Prag errichtet.

Von massgebenden Factoren unterstützt, von der Gunst einzelner Gönner und der ganzen Öffentlichkeit begleitet, erreichte die junge Anstalt bald eine so hohe Stufe der Entwickelung, dass die ihr durch die Munificenz der Böhmischen Sparcassa gebotenen Räumlichkeiten nicht mehr hinreichten; so willkommen sie für den Anfang waren, gelangte man doch bald zu der Überzeugung, dass die Anstalt unausbleiblich ver-

v čas rozsáhlejších místností, přiměřených jeho vzrůstu a jeho budoucnosti. Otázkou, jak odpomoci nedostatku tomu, zabývaly se správní výbor a kuratorium musejní již roku 1887.

Především obrácen zřetel na zemský dům na Příkopech, jenž dosud používán byl Společností musea království Českého a jenž záhy měl býti uprázdněn, jelikož nová budova musejní na Václavském náměstí blížila se svému dokončení. Peticí ze dne 28. září 1888 obrátila se tudíž komora k slavnému sněmu království Českého s odůvodněnou žádostí, aby Umělecko-průmyslovému museu v budově oné, až bude uprázdněna, byly přikázány místnosti účelům musea dostačující.

Sněm zemský přijal petici tu s blahovolnou přízní, uznav v sezení svém dne 10. ledna 1889 plnou měrou, »že potřebí jest, aby Umělecko-průmyslové museum ku prospěchu obecnému ve vhodných větších prostorách bylo umístěno«, a přikázal žádost komory výboru zemskému k bedlivému uvážení.

President komory a spolu i kuratoria, poslanec pan B. Bondy, ujal se při té příležitosti v sezení sněmovním slova, odůvodniv a objasniv slavnému sněmu žádost komory přesvědčivým způsobem.

Poněvadž bylo zřejmo, že bude nutno ať ku stavbě a zařízení nové budovy, ať k upravení budovy starší, postarati se o značné prostředky peněžité, položila komora sama první z vlastních prostředků základ k fondu stavebnímu. K oslavě čtyřicetileté vlády Jeho Veličenstva usnesla se ve své slavnostní schůzi dne 24. října 1888 jednohlasně na tom, aby věnováno bylo 10.000 zl. »jako stavební fond ku zřízení budovy pro Umělecko-průmyslové museum aneb k upravení či zařízení místností, jichž by se jiným způsobem museu dostalo«. Fond tento rozmnožován byl nadále jednak ročními příspěvky komory, jednak mimořádnou subvencí zemskou,

kümmern müsste, sollten ihr nicht bei Zeiten geräumigere, ihrer Entwickelung und ihrer Zukunft angemessene Räumlichkeiten beschafft werden. Die Frage, wie diesem Übelstande abzuhelfen sei, beschäftigte das Verwaltungscomité und das Museal-Curatorium bereits im Jahre 1887.

Vor allem richtete man das Augenmerk auf das Landeshaus am Graben, welches bisher von der Gesellschaft des Museums des Königreiches Böhmen benützt wurde, und dessen Räumung bevorstand, da das neue Musealgebäude am Wenzelsplatz seiner Vollendung nahte. Deshalb richtete die Handelskammer unter dem 28. September 1888 an den hohen Landtag des Königreiches Böhmen eine Petition mit dem begründeten Ansuchen, in jenem Gebäude nach dessen Räumung dem kunstgewerblichen Museum Räumlichkeiten, die seinen Zwecken entsprechen würden, zuzuweisen.

Die Petition fand seitens des Landtages wohlwollende Aufnahme und erklärte derselbe in seiner Sitzung vom 10. Jänner 1889, »er anerkenne in vollem Masse die Nothwendigkeit einer entsprechenden Unterbringung des kunstgewerblichen Museums in geeigneten, grösseren Localitäten als im allgemeinen Interesse liegend«; hierauf wurde das Gesuch der Handelskammer dem Landesausschusse zur sorgfältigen Erwägung zugewiesen.

Der Präsident der Handelskammer, zugleich auch des Curatoriums, Landtagsabgeordneter Herr G. Bondy ergriff bei dieser Gelegenheit in der Landtagssitzung das Wort, indem er das Gesuch der Handelskammer vor dem hohen Landtage in überzeugender Weise beleuchtete und begründete.

Es trat nun die Nothwendigkeit heran, zum Baue und Einrichtung eines neuen Gebäudes oder aber zur Adaptirung eines alten Gebäudes bedeutende Geldmittel zu beschaffen. Die Kammer selbst legte aus eigenen Mitteln den Grund zu einem Baufonde. Anlässlich der Feier des 40jährigen Regierungsjubiläums Seiner Majestät beschloss nämlich die Kammer in der festlichen Sitzung am 24. October 1888 einstimmig, 10.000 fl. als Baufond zur Errichtung eines Gebäudes für das kunstgewerbliche Museum oder zu Zwecken der Adaptirung, eventuell Einrichtung von Räumlichkeiten, welche auf andere Weise für das Museum beschafft werden würden, zu widmen. Zur Vermehrung dieses Fondes dienten weiterhin theils jährliche Beiträge der Kammer, theils eine ausserordentliche Landes-

UMĚLECKOPRŮMYSLOVÉ MUSEUM KNIHOVNA V PRAZE

jež v letech 1890—94 byla slavným sněmem zemským ve výši 2000 zl. ročně poskytována.

Vzhledem k tomuto jednání o umístění Umělecko-průmyslového musea v staré musejní budově na Příkopech, uznal správní výbor musejní za vhodné ve zvláštním spisu pamětním vyložiti, jakých prostor řádné umístění Umělecko-průmyslového musea bude vyžadovati. Pamětní spis tento podala komora peticí ze dne 22. června 1889 výboru zemskému. Slavný sněm hledě k petici této, jakož i k předchozímu svému jednání, obnovil v sezení dne 27. ledna 1891 svá usnesení dřívější a uložil zemskému výboru, aby s komorou jal se jednati ohledně nákladu na opravu a adaptaci staré musejní budovy.

V jednání tomto nastal obrat, když v zasedání sněmovním roku 1892 vzato bylo v úvahu též přesídlení Zemské banky do staré musejní budovy. Přípisem výboru zemského ze dne 27. dubna 1892 vyzvána komora, aby v příčině umístění obou ústavů ve staré musejní budově s ředitelstvím Zemské banky se dohodla, a když v jednání na to vedeném nedocíleno shody o společných návrzích a projektech, podaly oba ústavy zemskému výboru zvláštní návrhy.

Podání komory ze dne 5. prosince 1892 obsahovalo dvě alternativy, buď adaptaci, buď úplnou přestavbu staré musejní budovy; alternativy ty doloženy byly plány stavebními, jež vypracoval, s hlavním zřetelem k potřebám musea, člen kuratoria vládní rada prof. J. Schulz.

Jakožto dodatek k této žádosti podala komora přípisem k zemskému výboru dne 18. února 1893 návrh třetí v ten smysl, aby se zřídila pro Umělecko-průmyslové museum na jiném vhodném místě zvláštní nová, účelná budova, a k tomu cíli žádán obnos 400.000 zl. jakožto minimální suma, kteréž zakoupení stavebního místa a vystavění budovy by vyžadovalo. K žádosti této vzat zřetel ve zprávě zemského výboru k slavnému

subvention, welche vom hohen Landtage in den Jahren 1890 bis 1894 im Betrage von 2000 fl. jährlich bewilligt wurde.

Mit Rücksicht auf die Verhandlungen über die Unterbringung des kunstgewerblichen Museums im alten Museumsgebäude am Graben fand sich das Verwaltungscomité des Museums bewogen, in einer besonderen Denkschrift darzulegen, welche Räumlichkeiten zur zweckmässigen Unterbringung des kunstgewerblichen Museums erforderlich wären. Diese Denkschrift wurde von der Kammer mittels Petition vom 22. Juni 1889 dem Landesausschusse vorgelegt. Auf Grund dieser Petition, sowie der bisherigen Verhandlungen hat der hohe Landtag in seiner Sitzung am 27. Jänner 1891 seine früheren Beschlüsse erneuert und dem Landesausschusse aufgetragen, mit der Kammer bezüglich des Aufwandes auf die Restaurirung und Adaptation des alten Museumsgebäudes zu verhandeln.

Diese Verhandlungen nahmen eine neue Wendung, als während der Landtagssession im Jahre 1892 auch die Übersiedlung der Landesbank in das alte Museumsgebäude in Betracht gezogen wurde. Mit der Zuschrift vom 27. April 1892 wurde die Kammer von dem Landesausschusse aufgefordert, in Angelegenheit der Unterbringung der beiden Anstalten in dem alten Museumsgebäude mit der Direction der Landesbank eine Vereinbarung zu treffen. Nachdem jedoch die geführten Verhandlungen betreffs gemeinschaftlicher Vorschläge und Projecte zu keinem positiven Resultate führten, wurden von den beiden Anstalten dem Landesausschusse separate Anträge vorgelegt.

Der Antrag der Handelskammer ddto. 5. December 1892 enthielt zwei Alternativen: entweder eine Adaptation oder den gänzlichen Umbau des alten Museumsgebäudes. Beide Alternativen waren von Bauplänen, welche mit besonderer Rücksicht auf die Erfordernisse des Museums Herr Curatoriumsmitglied Reg.-Rath Prof. J. Schulz ausgearbeitet hatte, begleitet.

Als Nachtrag zu diesem Ansuchen unterbreitete die Handelskammer mit ihrer Zuschrift vom 18. Februar 1893 dem Landesausschusse einen dritten Vorschlag, dahingehend, es wäre für das kunstgewerbliche Museum an einem andern entsprechenden Platze ein neues zweckmässiges Gebäude zu errichten, und zu diesem Zwecke die Summe von 400.000 fl. als Minimalbetrag, welchen der Ankauf eines Bauplatzes und der Bau eines Gebäudes erfordern würde, zu widmen. Dieses Ansuchen wurde im

sněmu ze dne 1. března 1893 i v obšírné zprávě budžetní komise sněmovní ze dne 4. května 1893. V této navrženo, aby ku stavbě Umělecko-průmyslového musea věnován byl z prostředků zemských obnos 300.000 zl. Následkem odročení sněmu nebyly návrhy tyto roku 1893 projednány, avšak většina budžetní komise podala je znova s některými změnami ve zprávě ze dne 16. ledna 1894. Návrhy její přijaty v sezení sněmovním dne 9. února 1894. Znění usnesení sněmovního jest následující:

»Na postavení budovy pro umístění Umělecko-průmyslového musea v Praze povoluje se dotace zemská 300.000 zl., z níž se klade do výdajů zemských na rok 1894 suma 80.000 zl., do rozpočtu na rok 1895 se položí 120.000 zl. a do rozpočtu na rok 1896 100.000 zl.

Poslední suma 100.000 zl. opatří se úvěrem.

Tato zápůjčka 100.000 zl. položí se celou sumou do příjmův rozpočtu na rok 1896.

Na úročení a umoření této zápůjčky bude se počínajíc rokem 1896 až do úplného splacení klásti ročně částka 5000 zl. nepřevyšující do rozpočtu.

K uzavření této zápůjčky zmocňuje se výbor zemský.

Zemskému výboru se ukládá, aby dříve nežli první lhůta této dotace zemské na stavbu Umělecko-průmyslového musea obchodní a živnostenské komoře v Praze k výplatě dospěje, postaral se o upravení právního poměru země k Umělecko-průmyslovému museu, pokud se týče, aby zemi, případně jejím orgánům zabezpečen byl trvale přiměřený vliv na jmenovaný ústav, jakož i aby zjednal záruky, že nové budovy musejní bez svolení zemského výboru nikdy nebude používáno k účelům jiným, nežli k nimž se zřizuje, eventuelně aby v opačném případu budova tato připadla zemi k volnému používání.«

Berichte des Landesausschusses an den hohen Landtag vom 1. März 1893 und in dem umfassenden Berichte der Budgetcommission des Landtages vom 4. Mai 1893 berücksichtigt und in Vorschlag gebracht, zum Baue eines kunstgewerblichen Museums aus Landesmitteln den Betrag von 300.000 fl. zu widmen. Infolge Vertagung des Landtages gelangten diese Vorschläge im Jahre 1893 nicht mehr zur Verhandlung; die Majorität der Budgetcommission legte dieselben jedoch nach Vornahme einiger Änderungen im Berichte vom 16. Jänner 1894 neuerlich vor. Diese Anträge wurden in der Sitzung des Landtages am 9. Februar 1894 zum Beschlusse erhoben. Der Landtagsbeschluss hat folgenden Wortlaut:

»Zum Aufbaue eines Gebäudes für das kunstgewerbliche Museum in Prag wird eine Landesdotation von 300.000 fl. bewilligt, von welcher die Summe per 80.000 fl. in die Landesausgaben des J. 1894, die Summe von 120.000 fl. in den Landesvoranschlag des J. 1895 und die Summe von 100.000 fl. in den Voranschlag des Jahres 1896 eingestellt wird.

Der letzte Theilbetrag von 100.000 fl. wird durch eine Creditoperation aufgebracht.

Dieses Anlehen von 100.000 fl. wird in seiner ganzen Höhe in die Einnahmen des J. 1896 eingestellt.

Zur Verzinsung und Amortisirung dieses Anlehens vom J. 1896 ab bis zur vollen Rückzahlung desselben jährlich eine Quote von höchstens 5000 fl. in den Voranschlag eingestellt.

Zur Contrahirung dieses Anlehens wird der Landesausschuss bevollmächtigt.

Der Landesausschuss wird beauftragt, vor der Auszahlung der ersten Rate dieser Landesdotation zum Baue des kunstgewerblichen Museums an die Prager Handels- und Gewerbekammer die Regelung des Rechtsverhältnisses des Landes zu dem kunstgewerblichen Museum zu veranlassen, beziehungsweise dafür zu sorgen, dass dem Lande, beziehungsweise den Organen desselben ein entsprechender Einfluss auf dieses Institut dauernd gesichert werde, und Garantien zu schaffen, dass das neue Museumsgebäude ohne Einwilligung des Landesausschusses niemals zu anderen als den Zwecken verwendet wird, zu welchen dasselbe errichtet wird, beziehungsweise, dass im Gegenfalle dieses Gebäude an das Land zur freien Verfügung übergehe.«

UMĚLECKOPRŮMYSLOVÉ MUSEUM KNIHOVNA

Návrhy tyto měly vřelého přímluvce ve zpravodaji komise budžetní, panu zemském poslanci Karlu Adámkovi; poslanec za obchodní komoru, pan Bohumil Bondy, zastal se návrhů přesvědčivou řečí a poslanci komorní, pánové Václav Nekvasil a Václav Němec, rovněž vřelými slovy doporučili slavnému sněmu jich přijetí.

Ve všeobecné schůzi své dne 5. března 1894 komora vyslechnuvši potěšitelné toto sdělení, vzdala vřelý dík především slavnému sněmu zemskému a pak všem, kdož k docílení tohoto příznivého výsledku přispěli, jmenovitě zpravodaji panu K. Adámkovi, oběma klubům poslanců českých národních a svobodomyslných, předsedovi komory panu Františku Šeborovi, uvedeným pánům poslancům obchodní komory a pánům členům správního výboru hraběti Zdeňkovi z Thunů a Hohensteinu a Antonínu Řivnáčovi.

Umělecko-průmyslové museum dosáhnuvši tohoto cíle po dlouhém, vytrvalém snažení, připravilo zároveň i půdu jiným příbuzným ústavům a přispělo takto ku povznesení oněch prostředků, jež domácímu průmyslu slouží a jež právě musea jemu poskytují.

Aby vyřízení otázky o právním poměru země k museu a nové budově musejní bylo urychleno, zahájila komora již dne 31. prosince 1893 jednání se zemským výborem, a po usnesení sněmovním konány v příčině té ihned porady mezi zástupci zemského výboru a komory. Výsledek předložen kuratoriu v sezení dne 16. dubna 1894, jež doporučilo jej komoře ke schválení. Mimořádná všeobecná schůze komory dne 17. dubna 1894 přijala dohodnutí to s malou změnou, a celé ujednání došlo plného schválení zemského výboru přípisem ze dne 25. dubna 1894 i vysokého ministerstva obchodu výnosem ze dne 2. května 1894. V nejbližším zasedání sněmovním podána zemským výborem o tom zpráva, kteráž schválena a přijata v sezení sněmovním dne 24. ledna r. 1895.

Diese Anträge fanden in dem Berichterstatter der Budgetcommission, Herrn Landtagsabgeordneten Karl Adámek, einen warmen Fürsprecher, der Landtagsabgeordnete für die Prager Handelskammer, Herr Gottlieb Bondy, nahm sich derselben Anträge in einer überzeugenden Rede an und die Landtagsabgeordneten für die Handelskammer Herren W. Nekvasil und W. Němec empfahlen sie mit den wärmsten Worten dem hohen Landtage zur Annahme.

In ihrer allgemeinen Sitzung am 5. März 1894 nahm die Kammer diese erfreuliche Mittheilung zur Kenntnis und votirte dem hohen Landtage, sowie auch allen Jenen, welche zur Erzielung dieses günstigen Resultates beigetragen hatten, namentlich dem Berichterstatter Herrn K. Adámek, dem »Klub poslanců strany národní« und dem »Klub poslanců svobodomyslných«, dem Handelskammerpräsidenten Herrn Franz Šebor, den obengenannten Herren Landtagsabgeordneten für die Handelskammer und den Herren Mitgliedern des Verwaltungs-Comités Grafen Zdenko von Thun-Hohenstein und Anton Řivnáč, den wärmsten Dank.

Nachdem das kunstgewerbliche Museum dieses Ziel nach langen und unermüdlichen Bemühungen erreicht hatte, hat dasselbe dadurch auch andern verwandten Anstalten die Bahn gebrochen und somit zur Hebung der, der heimischen Industrie dienenden Behelfe, welche derselben durch die Museen geboten werden, beigetragen.

Um die Erledigung der das Verhältnis des Landes zum Museum und zu dem neuen Museumsgebäude betreffenden Frage zu beschleunigen, leitete die Kammer bereits am 31. Dezember 1893 Verhandlungen mit dem Landesausschusse ein, und nach erfolgtem Beschlusse des Landtages wurden in dieser Angelegenheit sofort zwischen den Vertretern des Landesausschusses und der Handelskammer Berathungen gepflogen. Das Ergebnis derselben wurde am 16. April 1894 dem Curatorium vorgelegt und von demselben der Kammer zur Annahme empfohlen. In der ausserordentlichen allgemeinen Sitzung der Kammer vom 17. April 1894 wurden diese Vereinbarungen mit einer geringfügigen Änderung angenommen und das ganze Übereinkommen vom Landesausschusse mit Zuschrift vom 15. April 1894 und vom hohen Handelsministerium mit Erlass vom 2. Mai 1894 genehmigt. Der in der nächsten Landtagssitzung darüber vom Landesausschusse erstattete Bericht gelangte in der Sitzung des Landtages vom 24. Jänner 1895 zur Annahme.

S nejvřelejším díkem budiž zde vzpomenuto zesnulého přísedícího zemského výboru p. Dra. Jakuba Škardy, kterýž jako referent a zástupce zemského výboru při svrchu uvedeném jednání prokazoval museu největší ochotu a plný zájem.

Jakmile prostředky nutné k zahájení stavby byly zajištěny, zabývalo se presidium komory v dohodnutí s kuratoriem a správním výborem musejním důležitou otázkou brzkého získání vhodného a dostatečného místa. Pohříchu nemá ani zem ani obec pražská k disposici pozemky pro veřejné ústavy se hodící, aby jako jinde se děje, je mohla věnovati, a proto nezbývalo jiné cesty, než získati pozemky takové koupí.

Jmenovitě obrácen zřetel na místo v sousedství Rudolfina, jež zaujímaly domy č. p. 72-I, 73-I a parcelu 15/2 (spolu s částí parcely 15/3), které z oněch míst, jež vzaty v úvahu, zvláště se doporučovalo jakožto místo stavební svou polohou poblíž ústavů uměleckých (školy umělecko-průmyslové, akademie malířské a obrazárny) i svou povahou. Pozemek stavební leží jakožto nejvyšší bod okolí mimo inundaci, jest isolován a poskytuje volné světlo se všech stran a bylo ho lze k účelům musejním dobře využitkovati. Že rozsah jeho vyhoví, vysvitlo z předběžného nástinu provedeného na zkoušku vládním radou professorem J. Schulzem.

Sneseno tudíž, aby místo toto se zajistilo, načež v měsíci dubnu 1894 zakoupen dům č. p. 72-I a v červenci 1894 dům č. p. 73-I. Delší dobu vyžadovalo jednání s pohřebním bratrstvem obce israelitské o získání parcely 15/2 (spolu s částí parcely 15/3), a s obcí pražskou, jakožto vlastnicí uličního pozemku mezi č. p. 72 a 73 a parcelou 15/2. Obé souviselo se stanovením regulační čáry a s výměnou pozemků uličních, jež měly regulací odpadnouti.

Jelikož pak dle regulačního projektu měly býti na oněch pozemcích zřízeny jednotlivé budovy uličkami na vzájem oddělené, bylo třeba též

Mit dem Gefühle der innigsten Dankbarkeit sei hier des verstorbenen Landesausschuss-Beisitzers, Herrn Dr. Jakob Škarda, gedacht, welcher als Referent und Vertreter des Landesausschusses bei den oben erwähnten Verhandlungen dem Museum die grösste Zuvorkommenheit und volles Interesse entgegenbrachte.

Sobald die für den Beginn des Baues nothwendigen Mittel gesichert waren, beschäftigte sich das Handelskammer-Präsidium im Einverständnis mit dem Curatorium und dem Verwaltungscomité des Museums mit der wichtigen Frage der Beschaffung eines passenden und genügenden Bauplatzes. Leider hat weder das Land noch die Prager Stadtgemeinde solche Grundstücke zur Verfügung, welche für öffentliche Anstalten passend, diesen, wie es anderwärts zu geschehen pflegt, gewidmet werden könnten, und deshalb erübrigte kein anderer Weg, als solche Grundstücke durch Kauf zu erwerben.

Insbesondere wurde auf einen in der Nachbarschaft des Rudolphinums gelegenen Platz die Aufmerksamkeit gerichtet, welcher von den Häusern Nr. Cons. 72-I und 73-I und den Parcellen 15/2 und 15/3 eingenommen war und von allen in Betracht gezogenen Plätzen sich besonders durch seine Lage in der Nähe von Kunstanstalten (Kunstgewerbeschule, Maler-Akademie und Bildergallerie) und durch seine ganze Beschaffenheit als geeignet darstellte. Dass derselbe auch dem Ausmasse nach genügen würde, ergab sich aus einer vorläufigen, durch Herrn Reg.-Rath Prof. J. Schulz versuchsweise ausgearbeiteten Skizze.

Es wurde deshalb beschlossen, sich dieses Platzes zu versichern, worauf im April 1894 das Haus Nr. Cons. 72-I und im Juli 1894 das Haus Nr. Cons. 73-I erkauft wurde. Eine längere Zeit nahmen die Verhandlungen mit der israelitischen Beerdigungs-Brüderschaft über die Erwerbung der Parcelle 15/2 und eines Theiles der Parcelle 15/3, sowie mit der Prager Stadtgemeinde als Eigenthümerin des Gassengrundstückes zwischen den Nr. Cons. 72 und 73 und der Parcelle 15/2 in Anspruch. Beide Angelegenheiten standen im Zusammenhange mit der Bestimmung der Regulirungslinie und mit dem Tausche der Gassengründe gegen jene, welche durch die Regulirung entfallen sollten.

Da überdies nach dem Regulationsprojecte auf diesen Gründen einzeln stehende, durch Gässchen getrennte Gebäude errichtet werden sollten, war es nothwendig, von der Gemeinde die Zusicherung zu bekommen,

UMĚLECKOPRŮMYSLOVÉ MUSEUM V PRAZE KNIHOVNA

zajištění, že obec od dotyčného projektu upustí, bude-li zřízeno na pozemcích těch museum.

Za příčinou výměny a prodeje uličních pozemků konána 9. března 1895 za předsednictví pana starosty Čeňka Gregora porada komise městské, kteréž účastnili se jakožto zástupcové komory pánové president F. Šebor, vládní rada prof. J. Schulz a referent Dr. Rudolf Hotowetz. Komise usnesla se, aby přistoupeno bylo k výměně pozemků, a aby po výměně zbývající část uličního pozemku prodána byla komoře pro stavbu musejní. Při tom rozhodla se komise upustiti od veškerých služebností na čís. pop. 72-I ve prospěch obce zapsaných, čímž vyřízeno též přání zemského výboru sdělené přípisem ze dne 9. ledna 1895, aby totiž závazky ty byly současně s vkladem práva vlastnického pro zem vymazány.

Aby celý takto získaný pozemek mohl býti docelen a vhodně zužitkován, přikoupen ještě roku 1896 od pohřebního bratrstva israelitského malý cíp parcely čís. kat. 15/I, totiž starého židovského hřbitova, staveniště toto doplňující.

Domy č. p. 72-I a 73-I sbourány roku 1895.

Ohledně dalších kroků, jež by po získání místa se měly podniknouti, konána předběžná porada dne 21. března 1895 a návrhy její předloženy presidiem spolu s obšírnou zprávou v mimořádné plné schůzi komory dne 28. května 1895, ve kteréž usneseno: »aby provedení stavby svěřeno bylo zvláštnímu stavebnímu komitétu zvolenému z lůna komory a kuratoria musejního, po případě i z jiných ještě znalců osvědčených. Tomuto komitétu propůjčeno zároveň právo, aby k provedení stavby užilo peněz k účelu tomu určených, a aby v případě potřeby ve srozumění s presidiem komorním smělo opatřiti další prostředky ku stavbě«. Konečně uložena komitétu povinnost dotyčné účty komoře k potomnímu schválení předložiti.

dass von diesem Projecte Abgang genommen wird, falls hier das Musealgebäude errichtet werden sollte.

Behufs Austausches und Verkaufes der Gassengründe wurde am 9. März 1895 unter Vorsitz des Herrn Bürgermeisters Čeněk Gregor eine Berathung der städtischen Commission abgehalten, an welcher in Vertretung der Handelskammer die Herren Präsident F. Šebor, Reg.-Rath Prof. J. Schulz und Referent Dr. Rudolf Hotowetz theilnahmen. Diese Commission fasste den Beschluss, es solle auf den gegenseitigen Austausch der Gründe eingegangen werden und der nach dem Austausche erübrigende Theil des Gassengrundes solle der Kammer zum Baue des Museums käuflich abgetreten werden; zugleich beschloss die Commission, auf alle auf Nr. Cons. 72-I zu Gunsten der Stadtgemeinde versicherten Dienstbarkeiten zu verzichten, wodurch zugleich der durch Zuschrift vom 9. Jänner 1895 vom Landesausschusse ausgesprochene Wunsch, es mögen diese Dienstbarkeiten zugleich mit der Einverleibung des Eigenthumsrechtes für das Land gelöscht werden, seine Erledigung fand.

Um das auf diese Weise erworbene Grundstück gehörig zu ergänzen und somit die vortheilhafte Ausnützung desselben zu ermöglichen, wurde noch im Jahre 1896 von der israelitischen Beerdigungs-Brüderschaft ein kleiner den Bauplatz ergänzender Theil der Parcelle Kat. Z. 15/1 (des alten jüdischen Friedhofes) zugekauft.

Die Häuser NC. 72-I u. 73-I wurden im Jahre 1895 niedergerissen.

Betreffs der weiteren nach Erwerbung des Baugrundes vorzunehmenden Schritte fand eine vorläufige Berathung am 21. Mai 1895 statt und die Anträge derselben wurden durch das Präsidium zugleich mit einem umfassenden Berichte am 28. Mai 1895 einer ausserordentlichen Plenarsitzung der Handelskammer vorgelegt, welche folgenden Beschluss fasste: »Die Durchführung des Baues ist einem besonderen, aus dem Schosse der Kammer und des Curatoriums des Museums, eventuell auch noch aus anderen bewährten Sachverständigen zu wählenden Baucomité anzuvertrauen. Dieses Comité wird zugleich bevollmächtigt zum Zwecke der Durchführung des Baues die dazu bestimmten Gelder zu verwenden und im Bedarfsfalle im Einverständnis mit dem Kammerpräsidium weitere Geldmittel für den Bau zu beschaffen.« Schliesslich wurde das Comité verpflichtet, die betreffenden Rechnungen behufs deren nachträglicher Genehmigung der Kammer vorzulegen.

Stavební výbor na základě tom presidiem jmenovaný konal první schůzi dne 5. června 1895, ve kteréž uvažováno předem o způsobu opatření stavebních plánů. Usnesením výboru svěřeno vypracování plánů panu vládnímu radovi prof. J. Schulzovi. Plány na základě jeho projektu, výborem správním a stavebním přijatého, sdělané a schválené byly pak předloženy slavnému zemskému výboru, jenž přípisem ze dne 2. září 1896 schválil je co do půdorysu a rozvržení jednotlivých místností; některé změny v založení, ve façadě, vyvinuvší se v dalším postupu práce a při jednání s obcí pražskou, došly pak úplného schválení slavným výborem zemským.

Řiditelem stavby ustanoven obchodní komorou původce projektu p. vládní rada prof. J. Schulz; komorním inspektorem a administrátorem stavby jmenován pan stavitel Jos. Martin; zemským výborem ustanoven inspektorem stavby zemský inženýr pan Leonhard Řechka.

Provádění stavby, pokud se prací zednických a nádennických týče, zadáno na základě řízení ofertního firmě Hübschmann a Schlaffer.

Dle programmu stavebního mělo býti surové zdivo hotovo do konce roku 1897, práce na façadě a vnitřní do konce roku 1898, úprava a zařízení průběhem roku 1899.

Práce na staveništi započaty dne 22. února 1896 a ačkoliv s počátku vody spodní, které v dosti značném množství se objevily, působily při kladení základů značné obtíže a překážky, pokračovala práce na stavbě poměrně rychle. S vyzdíváním samým započato dne 5. dubna a úroveň sklepů a základů dokončena dne 5. července; patro druhé a zároveň rovnost celé budovy až k podkroví dovršeny dne 6. listopadu, zřízení krovu a provisorní pokrytí provedeno ještě před koncem roku 1897.

Roku 1898 provedeny omítky vnitřní i vnější, zevní výzdoba a zařízení budovy, pokud se stavbou souvisí.

Das auf Grund dieses Beschlusses vom Präsidium ernannte Baucomité hielt am 5. Juni 1895 seine erste Sitzung ab, in welcher zunächst die Art und Weise der Beschaffung der Baupläne in Erwägung gezogen wurde. Durch Beschluss dieses Comités wurde Herr Reg.-Rath Prof. J. Schulz mit der Ausarbeitung der Pläne betraut. Die auf Grund seines vom Verwaltungs- und Baucomité angenommenen Projectes ausgearbeiteten und genehmigten Pläne wurden dem löblichen Landesausschusse vorgelegt, von welchem dieselben, insofern sie die Grundrisse und die Eintheilung der einzelnen Räume betrafen, mittels Zuschrift vom 2. September 1897 angenommen wurden; einige Änderungen in der Anlage und in der Façade, die sich während des weiteren Fortschreitens der Arbeit und aus den Verhandlungen mit der Prager Stadtgemeinde entwickelten, wurden dann vom Landesausschusse vollkommen genehmigt.

Der Projectant Herr Reg.-Rath Prof. J. Schulz wurde von der Handelskammer zum Bauleiter eingesetzt; als Inspectoren, beziehungsweise Bauadministratoren wurden von Seite der Kammer Herr Baumeister Jos. Martin, von Seite des Landesausschusses Herr Ingenieur Leonhard Řechka ernannt.

Die Durchführung des Baues, u. zw. der Maurer- und Taglöhnerarbeiten, wurde auf Grund einer Offertverhandlung der Firma Hübschmann und Schlaffer vergeben.

Nach dem Bauprogramme sollte der Rohbau bis Ende des Jahres 1897, die Arbeiten an der Façade und im Innern des Gebäudes bis Ende 1898 und die Ausschmückung und innere Einrichtung im Laufe des Jahres 1899 fertig gestellt werden.

Die Arbeiten auf dem Bauplatze begannen am 22. Februar und obzwar im Anfange die in bedeutender Menge zum Vorschein gekommenen Grundwässer der Ausmauerung der Gründe erhebliche Schwierigkeiten boten, schritt die Arbeit ziemlich rasch vorwärts. Mit der Ausmauerung der Gründe selbst wurde am 5. April begonnen und die Gleiche der Keller und Gründe am 5. Juli erreicht; die Gleiche des zweiten Stockwerkes und hiemit des ganzen Gebäudes bis zum Dachstuhle wurde am 6. November erreicht. Die Errichtung des Dachstuhles und die provisorische Eindeckung wurde noch vor Schluss des Jahres 1897 durchgeführt.

Im Jahre 1898 wurde der äussere und innere Anwurf, die äussere Ausschmückung des Gebäudes und dessen innere Baueinrichtung fertig gestellt.

UMĚLECKOPRŮMYSLOVÉ MUSEUM KNIHOVNA V PRAZE

Poněvadž již zakoupení staveniště vyžadovalo značných vydajů, téměř polovice zemské subvence 300.000 zl., a poněvadž zbývající část daleko nestačila na náklad stavební, snažilo se presidium, aby také z jiných stran získány byly subvence a příspěvky k účelům stavebním. Slavná obec pražská, uznávajíc důležitost ústavu, věnovala na stavbu značný obnos 20.000 zl. a vysoká vláda povolila subvenci 150.000 zl. Slavná Spořitelna Česká, jejíž munificencí dostalo se museu prvotních jeho místností, poskytla komoře půjčku v obnosu 100.000 zl. Také jednotliví příznivci přispěli na stavbu jednak peněžitými příspěvky, jednak darováním předmětů stavebních.

Jelikož z postupu prací bylo patrno, že stavba sama dle programmu ku konci roku 1898 bude dokonána, usneslo se kuratorium v sezení dne 18. prosince 1897 jednohlasně na tom, aby vzhledem k tomu, že již stavební či adaptační fond založen byl komorou roku 1888 na oslavu 40leté vlády Jeho Veličenstva, postaveno bylo do středního sálu v prvním patře musejní budovy bronzové poprsí Jeho Veličenstva, a aby zasazení desky pamětní a oslava dovršení budovy spojeny byly s oslavou jubilea padesátileté vlády Jeho Veličenstva.

Poprsí císařovo, zhotovené v hutích v Komárově, věnoval k tomu účelu na žádost komory majitel hutí pan Vilém kníže Hanavský; model poprsí věnoval p. sochař A. Popp.

Za vlády šlechetného panovníka, jehož jubileum se oslavuje, vznikla značná řada museí a ústavů uměleckých, zbudovány četné velkolepé budovy musejní, k nimž pojí se, jako jedna z nejmladších, budova Umělecko-průmyslového musea pražského. Není daleka doba, kdy museu bude lze přesídliti v nové rozsáhlé a důstojné síně, kdy otevře se jemu široké

Da bereits der Kaufpreis des Baugrundes einen bedeutenden Aufwand, nahezu die Hälfte der Landessubvention von 300.000 fl., betrug und da von dem erübrigenden Betrag der ganze Bauaufwand beiweitem nicht gedeckt werden konnte, ging das Bestreben des Präsidiums dahin, auch von anderen Seiten Subventionen und Beiträge zu Zwecken des Baues zu erlangen. Die löbliche Prager Stadtgemeinde wendete in Anerkennung der Wichtigkeit dieser Anstalt dem Baufonde den namhaften Betrag von 20,000 fl. zu und von der hohen Regierung wurde eine Subvention von 150.000 fl. bewilligt. Die löbliche Böhmische Sparcassa, deren Munificenz das Museum seine ursprünglichen Räumlichkeiten verdankt, gewährte der Kammer eine Anleihe von 100.000 fl. Auch einzelne Gönner förderten das Bauunternehmen theils durch Geldbeiträge, theils durch Schenkung einzelner für den Bau verwendbarer Objecte.

Nachdem auf Grund des Fortschrittes der Arbeiten zu ersehen war, dass der eigentliche Bau dem Programme gemäss gegen Ende des Jahres 1898 fertig sein wird, fasste das Curatorium in seiner Sitzung am 18. Dezember 1897 den einhelligen Beschluss, es solle in Anbetracht des Umstandes, dass bereits der Bau-, beziehungsweise Adaptationsfond von der Handels- und Gewerbekammer im Jahre 1888 zur Feier des 40jährigen Regierungsjubiläums Seiner Majestät gegründet worden war, anlässlich des Jubiläums der 50jährigen Regierung Seiner Majestät eine Bronzebüste des Kaisers und Königs nebst einer Gedenktafel im Mittelsaale des ersten Stockwerkes des Museumsgebäudes aufgestellt und die bezügliche Feier mit der feierlichen Schlussteinlegung vereinigt werden.

Die Kaiserbüste wurde in den Komarauer Werken gefertigt und auf Ansuchen der Kammer von dem Besitzer der Werke Herrn Wilhelm Fürsten von Hanau zu diesem Zwecke gewidmet; das Büstenmodell, vom Bildhauer Popp herrührend, widmete der Künstler.

Während der Regierung des edlen Herrschers, dessen Jubiläum gefeiert wird, ist eine bedeutende Reihe von Museen und Kunstanstalten entstanden, es wurden zahlreiche grossartige Musealgebäude errichtet und an diese schliesst sich, als eines der jüngsten, das Gebäude des Prager kunstgewerblichen Museums an. Der Zeitpunkt ist nicht mehr ferne, wo das Museum im Stande sein wird, in die weiten würdigen Hallen zu übersiedeln, wo sich ihm ein breites und dankbares Feld der

a vděčné pole působnosti. Kéž provázeno i nadále onou přízní, která dosud mu byla věnována, zdárně působí na povznesení průmyslu a vzdělání ve vlasti české!

V PRAZE, 2. prosince léta Páně 1898.

Thätigkeit erschliessen wird; es möge von derselben Gunst, welche ihm bisher zu Theil wurde, begleitet, auch weiterhin zur Hebung des Gewerbes und der Bildung im Böhmischen Vaterlande erfolgreich wirken!

PRAG, am 2. Dezember des Jahres 1898.

František de P. hrabě Schönborn,
kardinál kníže arcibiskup pražský,
primas království Českého.

Karel hrabě Coudenhoven,
c. k. místodržící v království Českém.

Jiří kníže Lobkowicz,
nejvyšší maršálek království Českého.

J. U. Dr. Jan Podlipný,
starosta král. hlavního města Prahy.

J. Wohanka,
president obch. a živ. komory i kuratoria.

Fr. Křižík,
vicepresident obch. a živ. komory i kuratoria.

Václav Němec,
zat. předseda obch. a živ. komory i kuratoria.

Karel Tichý,
poklad. rada obch. a živ. komory i kuratoria.

J. U. Dr. Frant. Čuhel,
II. sekretář obch. a živ. komory.

J. U. Dr. R. Hotowetz,
nám. sekretáře obch. a živ. komory a referent.

Adalb. Ritter von Lanna,
Obmann des Verw.- u. Ankaufs-Comités.

Antonín Řivnáč,
člen správního a zakup. výboru.

Jos. Schulz,
člen správního a zakup. výboru, spolu projektant a ředitel stavby.

Zdeněk hrabě z Thunů,
člen správního a zakup. výboru.

Jiří Stibral,
člen zakupovacího výboru.

Dr. Karel Chytil,
ředitel umělecko-průmysl. musea.

F. A. Borovský,
kustos umělecko-průmysl. musea.

TISKEM J. OTTY V PRAZE.

UMĚLECKOPRŮMYSLOVÉ MUSEUM KNIHOVNA V PRAZE

Část Sanytrové ulice roku 1895,
v místech nové budovy
Umělecko-průmyslového musea.

Ein Theil der Sanytrová ul. im J. 1895,
den der Neubau
des kunstgewerblichen Museums einnimmt.